

Sygn. akt II CSK 484/14

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego
w G.

przy uczestnictwie Z. Ł.

o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 marca 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 22 listopada 2013 r., sygn. akt VIII Ga [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej
Skarbu Państwa o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestnik Z.Ł. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 22 listopada 2013 r., oddalającego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w G. z dnia 21 maja 2013 r., w którym orzeczono wobec niego zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji i stowarzyszeniu na okres trzech lat.

Sąd Najwyższy, oceniając na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyte umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. W art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania uczestnik oparł na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., podnosząc, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, polegające na potrzebie wykładni, czy sąd ma możliwość oddalenia wniosku o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej biorąc pod uwagę interes wierzycieli oraz zasady współżycia społecznego w przypadku, gdy uczestnik swoim zachowaniem wypełnił przesłankę wymienioną w art. 373 § 1 pkt 1 p.u.n.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). W zasadzie powinno to być zagadnienie nowe, o charakterze rzeczywistym, a nie teoretycznym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi zawierać odrębne, pogłębione wywody wskazujące na zaistnienie powołanych okoliczności (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). Sformułowanie i uzasadnienie tak oznaczonej przyczyny kasacyjnej nie odpowiada wymaganiom oznaczonym w powołanym przepisie. Po pierwsze nie sformułowano wprost konkretnego zagadnienia o charakterze prawnym, które nie zostałyby dotąd rozstrzygnięte w orzecznictwie. Redakcja przyczyny wskazuje, że skarżący w istocie utożsamia zagadnienie prawne z potrzebą wykładni, mimo istotnych różnic tych przyczyn kasacyjnych. Ponadto w skardze nie przytoczono pogłębionego wywodu prawnego wskazującego na różne możliwości rozwiązania zaprezentowanego problemu, ani nie przedstawiono własnej jurydycznej propozycji jego rozwiązania. Treść art. 373 ust. 1 i 2 p.u.n. wyraźnie wskazuje, iż zawinione podejmowanie działań, o których mowa w art. 373 ust. 1 pkt 1-4, samo w sobie nie przesądza o obowiązku

orzeczenia zakazu pozbawienia praw wymienionych w tym przepisie. W orzecznictwie zgodnie przyjęto, że orzeczenie zakazu przewidzianego w art. 373 ust. 1 ma charakter fakultatywny (por. m.in., postanowienia SN: z dnia 13 stycznia 2010 r. II CSK 364/09, nie publ., z dnia 11 grudnia 2008 r. IV CSK 379/08, nie publ., z dnia 22 sierpnia 2007 r., II CSK 45/07, OSP 2009, nr 3, poz. 34, z dnia 21 marca 2007 r., I CSK 460/06, ni publ., z dnia 14 lutego 2006 r. II CSK 14/05, nie publ., z dnia 15 grudnia 2005 r. II CSK 15/05, nie publ., z dnia 30 listopada 2011 r., III CSK 44/11, nie publ.). O tym, czy należy orzec zakaz prowadzenia działalności gospodarczej i innych praw wymienionych w art. 373, decyduje obok winy w podejmowaniu działań określonych w art. 373 ust. 1 pkt 1-4, także ich skutek.

Z kolei przesłanka potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa – mimo wystąpienia takiej potrzeby – nie doczekał się wykładni albo że jest ona niejednolita wywołując rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ.; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008., II PK 220/08, nie publ.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, nie publ.). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności, zawierającej szczegółowe omówienie, na czym polegają wątpliwości interpretacyjne, a w wypadku istnienia rozbieżności wyjaśnienia, na czym one polegają oraz przytoczenia orzeczeń (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.; z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, nie publ.; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009, nr 3-4, poz. 43; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06; z dnia 30 maja 2005 r., I PK 23/05, nie publ.). Uczestnik ogólnikowo stwierdził, że wbrew treści przepisu, którego wprost nie oznaczył, dotychczasowe orzecznictwo „taką możliwość wyklucza”. Nie tylko zatem nie wskazał na istnienie rozbieżności ale i na potrzebę zmiany dotychczasowej wykładni. Taki sposób uzasadnienia przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. należy uznać za niewystarczający.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania. Uwzględniając okoliczności sprawy oraz sytuację osobistą, zdrowotną i materialną uczestnika Sąd Najwyższy na zasadzie słuszności nie uwzględnił wniosku o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego (art. 102 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.).